

سرانه مطالعه در ایران و جهان

روز کتاب و کتابخوانی مبارک باد

مدرسه علمیه الزهراء (سلام الله علیها) اردبیل

معاونت پژوهشی - واحد کتابخانه

آبان ماه ۹۷

مقدمه

کتابخوانی معیاری برای شناخت فرهنگ عامه است. هر اندازه ملتی کتابخوان باشد، میتوان به نرخ سواد در آن کشور پی برد. هر اندازه ملت کتابخوان باشد، میتوان به رواج فرهنگ علم و ورزی و اقتصاد دانش بنیان آگاه شد. در نوشتار زیر نگاهی کوتاه به میزان مطالعه ایران و جهان می اندازیم و تفاوت این میزان را بررسی می کنیم.

نگاهی دقیق تر به مفهوم سرانه مطالعه

عامترین تعریف از سرانه مطالعه میانگین مدت زمان مطالعه یک نفر در یک شبانه روز است. در این حالت میزان مطالعه همه افراد یک جامعه را با هم جمع و سپس نتیجه را بر تعداد افراد آن جامعه و تعداد روزهای در نظر گرفته شده تقسیم می کنند. برای مثال سرانه مطالعه ۱۳ دقیقه ای به این معنی است که در ایران ۸۰ میلیون نفری، هر روز بیش از ۱۷ میلیون ساعت مطالعه انجام می شود. از این میزان به طور میانگین به هر یک نفر، ۱۳ دقیقه وقت می رسد. اما لزوما همیشه این تعریف صادق نیست و می توان به جای مدت زمان از تعداد کتابهای خوانده شده یا تعداد صفحات خوانده شده در طول روز نیز برای تعریف سرانه مطالعه بهره جست .

رتبه بندی سرانه مطالعه کتاب، نشریات و... در برخی کشورهای جهان در سال ۲۰۱۵

هند	۱۱۲ دقیقه
ژاپن	۹۲ دقیقه
چین	۷۴ دقیقه
انگلیس	۶۸ دقیقه
فرانسه	۶۷ دقیقه
آمریکا	۶۵ دقیقه
روسیه	۶۱ دقیقه
سوئد	۵۸ دقیقه
ترکیه	۵۰ دقیقه
مالزی	۴۸ دقیقه
ایتالیا	۴۷ دقیقه
....	....
ایران	۱۳ دقیقه

در بسیاری از کشورهای جهان منظور از مطالعه، صرف مطالعه کتاب است. از این نظر مطالعه روزنامه‌ها، سایت‌ها، ادعیه و... مورد نظر نیست. اما برخی دیگر از کشورها مطالعه روزنامه‌ها و سایت‌های خبری - تحلیلی را نیز در آمارهای خود لحاظ می‌کنند. اما به هر حال براساس تحقیقات به عمل آمده و با تکیه بر هر دو تعریف از مطالعه، کشورهای جهان سوم کمترین سرانه را به خود اختصاص می‌دهند. در این کشورها بیشتر افراد مطالعه نمی‌کنند و استفاده و ترویج محصولات فرهنگی نهادینه نشده است. بسیاری این اختلاف آماری را یکی از شاخص‌های مطرح برای تعیین سطح سواد کشورهای جهان در نظر گرفته‌اند. گاردین به تازگی جدولی از باسوادترین کشورهای جهان را منتشر کرده که در نوع خود جالب است و می‌توان ارتباط این رتبه‌بندی

را با رتبه‌بندی‌هایی که از سرانه مطالعه در ادامه خواهید خواند، بررسی و ارزیابی کرد. این تازه‌ترین رده‌بندی کشورهای جهان براساس شاخص میزان سواد بود که یکی از سنجش‌های مهم این شاخص، میزان مطالعه است. در ادامه اطلاعات و رتبه‌بندی‌های کشورهای جهان را براساس هر دو تعریف از مطالعه خواهید خواند.

سرانه مطالعه کتاب در جهان

یکی از منابع موثقی که می‌توان میزان زمان اختصاص داده شده برای مطالعه را از آن استخراج کرد، گزارش‌های آماری مرکز بین‌المللی مطالعات گذران وقت است. براساس تحقیقی که این مرکز در سال ۲۰۱۰ در ۲۲ کشور انجام داده است، بیشترین زمان اختصاص داده شده برای مطالعه کتاب در بین مردمان جهان مربوط به کشور فنلاند با ۴۴ دقیقه در روز است.

رتبه‌بندی گاردین از باسوادترین کشورهای جهان در ۲۰۱۶	
۱	فنلاند
۲	نروژ
۳	ایسلند
۴	دانمارک
۵	سوئد
۶	سوئیس
۷	ایالات متحده
۸	آلمان
۹	لتونی
۱۰	هلند

همواره نتایج پژوهش‌ها درباره سرانه مطالعه در کشور به

نتیجه

بحث‌های چالش‌انگیزی منتهی شده است که همگان را در حیرت و تعجب و سردرگمی فرو می‌برد. موضوع قابل توجه در این پژوهش‌ها است که نام نهاد یا سازمان کننده این پژوهش‌ها به روشنی ذکر نمی‌گردد و تنها به انتشار نتیجه پژوهش در این زمینه بسنده شده است.

بنظر می‌رسد که دو یا چند استاندارد در دنیا برای بررسی سرانه مطالعه وجود دارد که پژوهشگران مختلف هر یک با نگرش‌ها و رویکردها شخص خود دست به انتخاب استاندارد برای مطالعه سرانه کتابخوانی در کشور می‌پردازند و بدین سان خشت اول در جهت دهی به نتیجه پژوهش رقم می‌خورد. بجاست با توجه به تغییر اوضاع فرهنگی و ارتباطی در کشور که سبب شده است مطالعه اکثریت مطلق مردم در فضای مجازی صورت بگیرد یک بازنگری در استانداردهای موجود در خصوص بررسی میزان مطالعه در کشور صورت بگیرد تا با تفاهم بر یک استاندارد منطبق با شرایط فرهنگی و اقتصادی و ... جامعه به نتایج درست‌تر و قابل قبول‌تری دست یافت.

منبع

- ۱- پژوهش خبری
- ۲- دنیای اقتصاد

